

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

PROCENA UTICAJA PROJEKTA NA ŽIVOTNU SREDINU I DRUŠTVENO OKRUŽENJE

-Radionica-

Zaštita životne sredine u infrastrukturnim projektima

Palić, 9 – 10. novembar 2011.

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

- Šta je to procena uticaja na životnu sredinu (EIA)?
- Kada se vrši strateška (SEIA) a kada procena uticaja projekta (EIA)?
- Kada se sprovodi procene uticaja u okviru jednog projektnog ciklusa?
- Kako se sprovodi i koliko traje EIA postupak u Srbiji i EU?
- Koja su to osetljiva socio-ekonomska pitanja?
- EIA i finansijske institucije (banke)

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

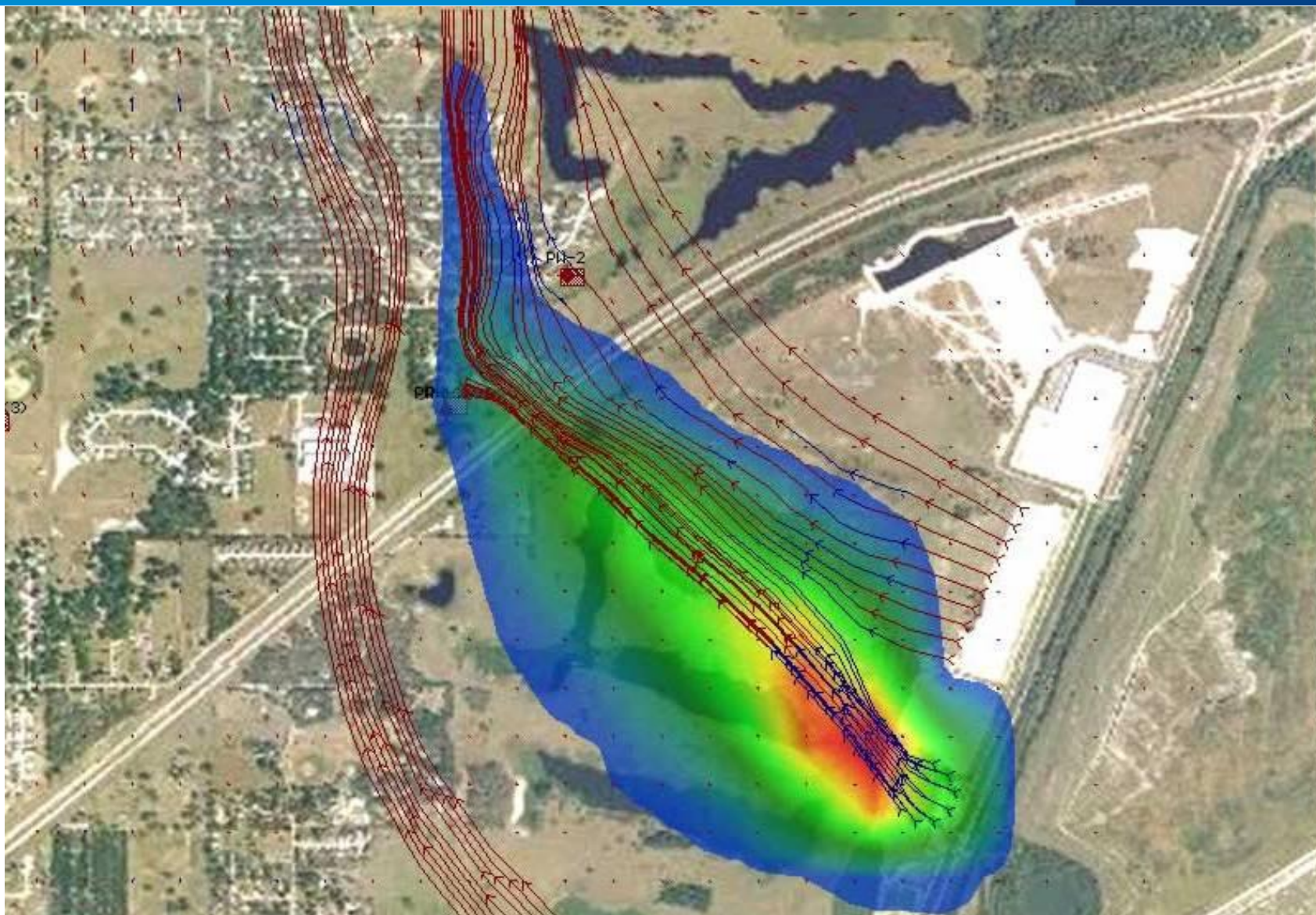
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Šta je to procena uticaja na životnu sredinu?

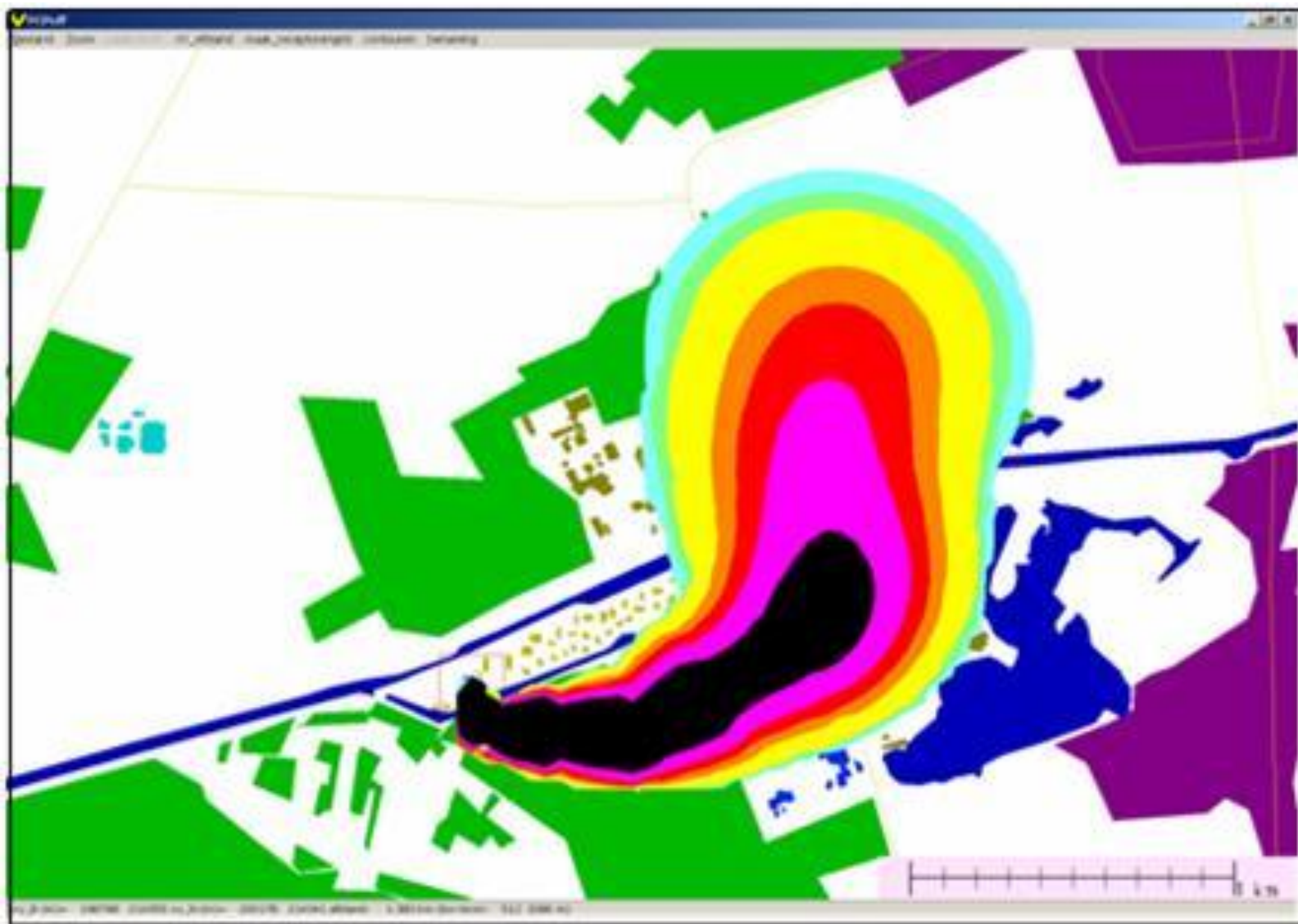
- Postupak u kome se sistematski IDENTIFIKUJU, SAGLEDAJU i EVALUIRAJU efekti nekog planiranog projekta na životnu sredinu i društveno okruženje
- Alat za donošenje odluka o daljem razvoju projekta

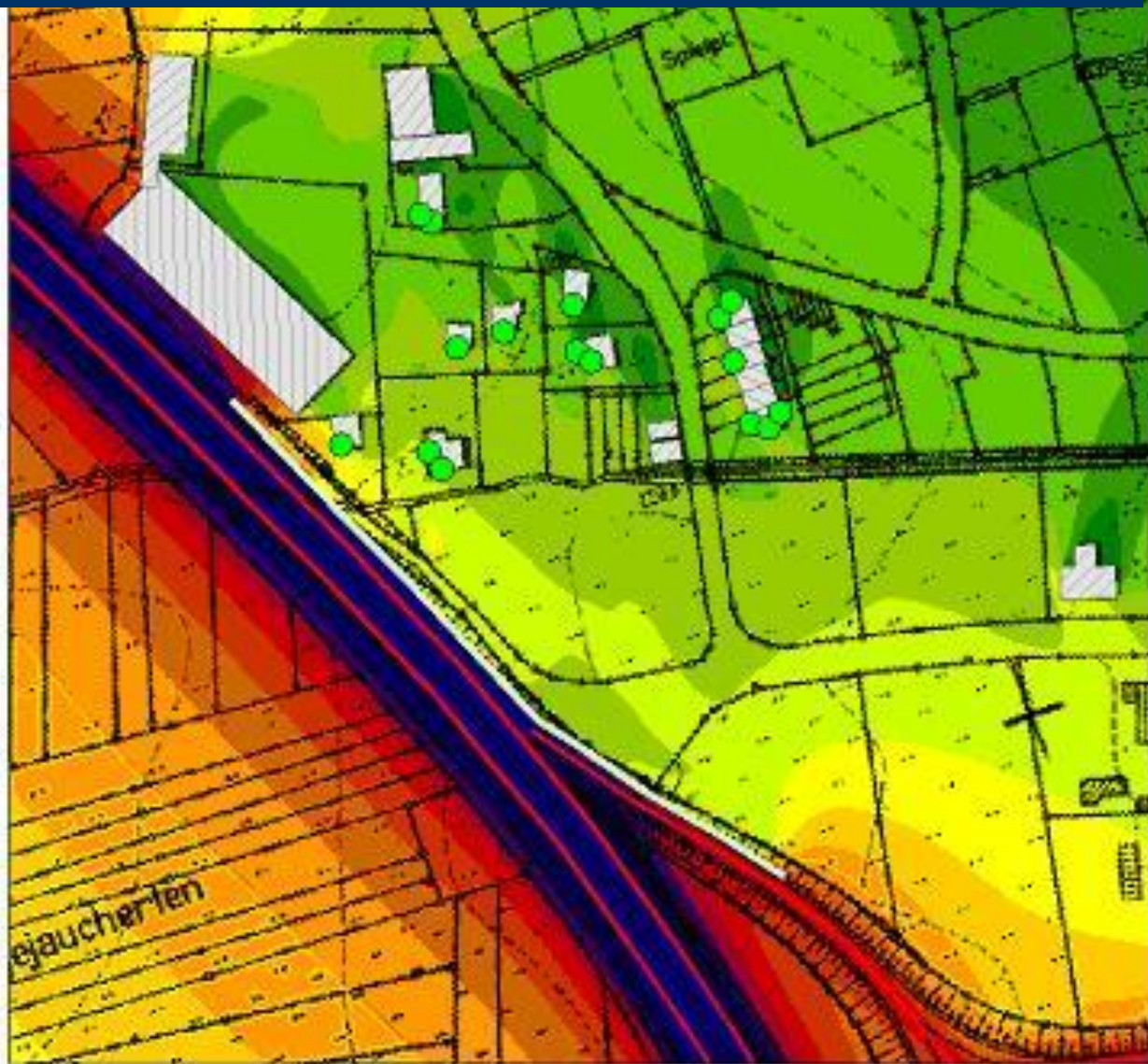
MODEL TRANSPORTA ZAGAĐENJA KROZ PODZEMNU SREDINU

MODEL TRANSPORTA ZAGAĐENJA VAZDUHA

MODEL TRANSPORTA ZAGAĐENJA VAZDUHA

Demo example Freeway time slot night

Noise map calculated 2 m above the terrain
(all input data and results are relative
to a digital terrain model)

Legend

- Noise Protection Wall
- Receiver affected to a Building
- Source Line

Level in dB(A)

1 : 1500

ZVUČNE BARIJERE NA AUTOPUTU

MOSTOVI ZA ŽIVOTINJE

ZAŠTITNA FOLIJA NA DEPONJI U PIROTU

© PEM-MC 2004. All Rights Reserved.

PROLAZ ZA RIBE KOD AKUMULACIJE

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

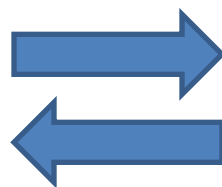
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

PROCENA UTICAJA

(engl. **SEIA**)
**STRATEŠKA
PROCENA**

(engl. **EIA**)
**PROCENA UTICAJA
POJEDINAČNOG
PROJEKTA**

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

ESIA

ENVIRONMENTAL AND SOCIAL IMPACT ASSESSMENT

PROCENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU
I DRUŠTVENO OKRUŽENJE

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

PROCENA UTICAJA – važni datumi

- 1970 - SAD (NEPA) – Prvi Zakon koji uvodi obavezu procene uticaja
- 1985 - Direktiva Evropske Komisije o proceni uticaja
- 1989 - Svetska Banka
- 1990 - UN (UNECE)
- 2001 - Direktiva EK o Stateškoj proceni uticaja
- 2009 - EBRD – nova polisa

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Kratak istorijat procene uticaja u Srbiji

- 1993 – „Stare“ analize uticaja pojedinačnih projekata
- 2004 – Savremen pristup na osnovu nove regulative harmonizovane sa regulativom EU

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

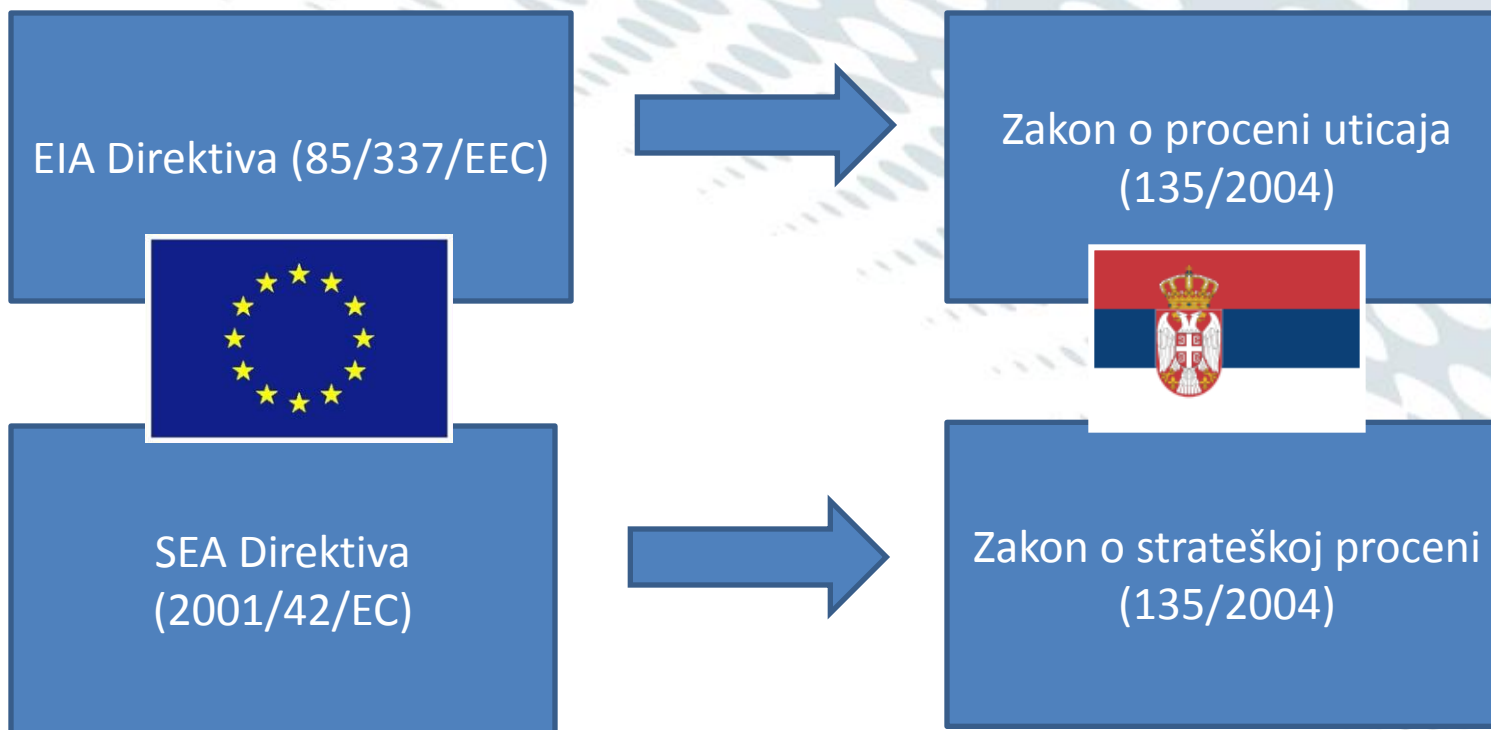
Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Zakonski okvir

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Gradimo zajedno za budućnost

SEA i EIA

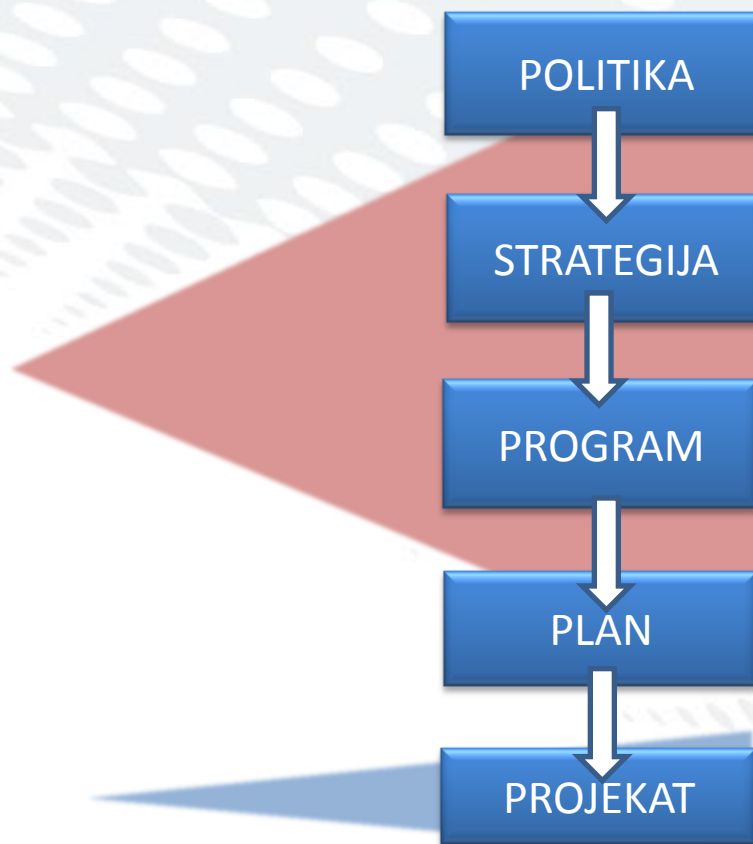
SEA

STRATEŠKA PROCENA UTICAJA
NA ŽIVOTNU SREDINU

EIA

PROCENA UTICAJA
KONKRETNOG PROJEKTA
NA ŽIVOTNU SREDINU

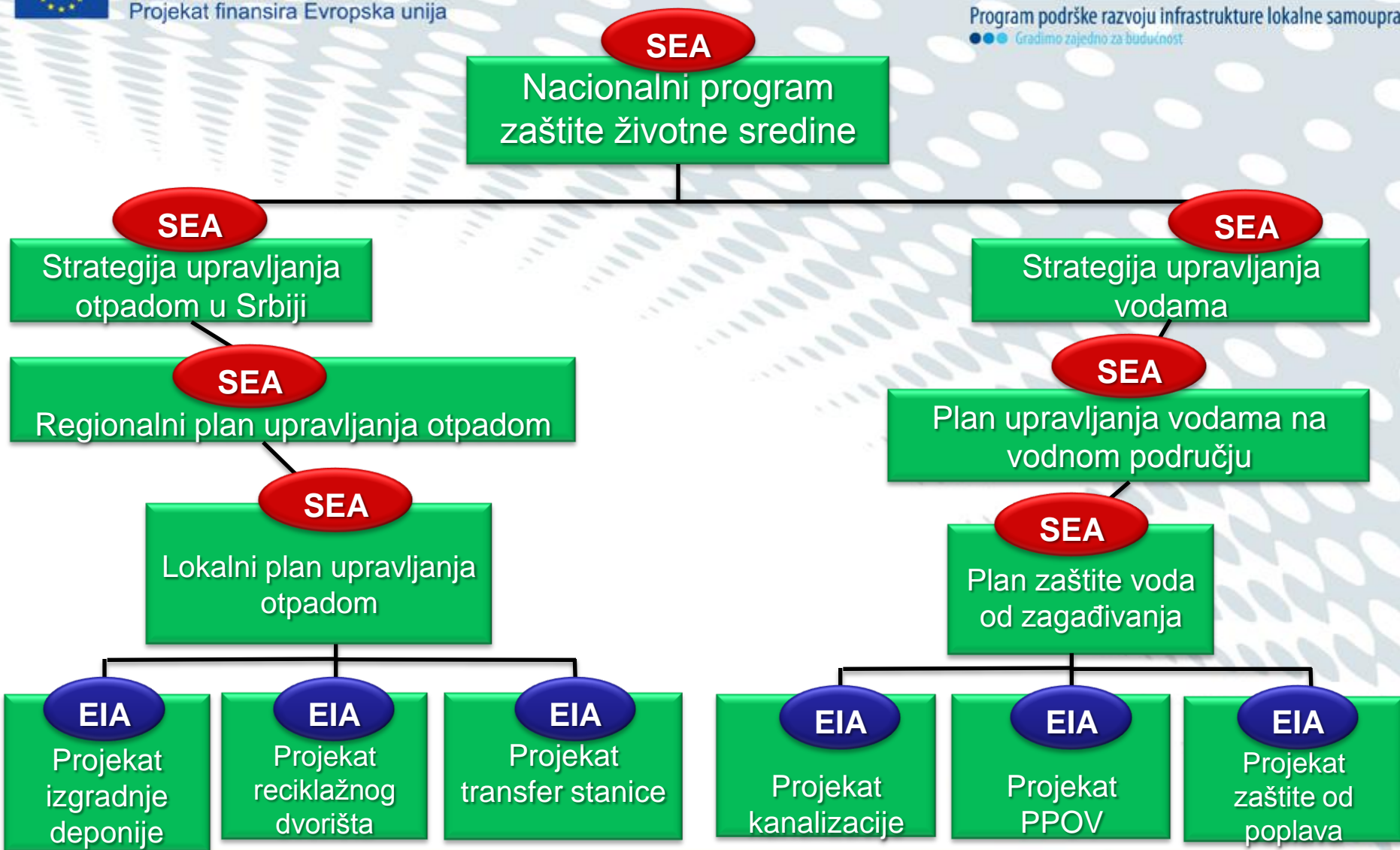
An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

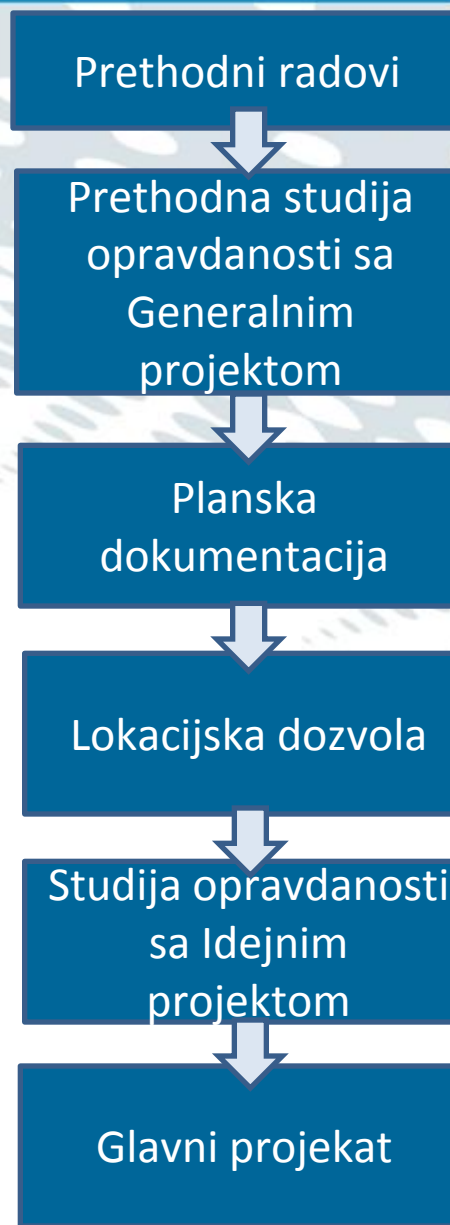

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

EIA/SEA u Zakonu o planiranju i izgradnji

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

SEA

EIA

eptisa
REGIONAL OFFICE FOR SEE
www.eptisaee.com

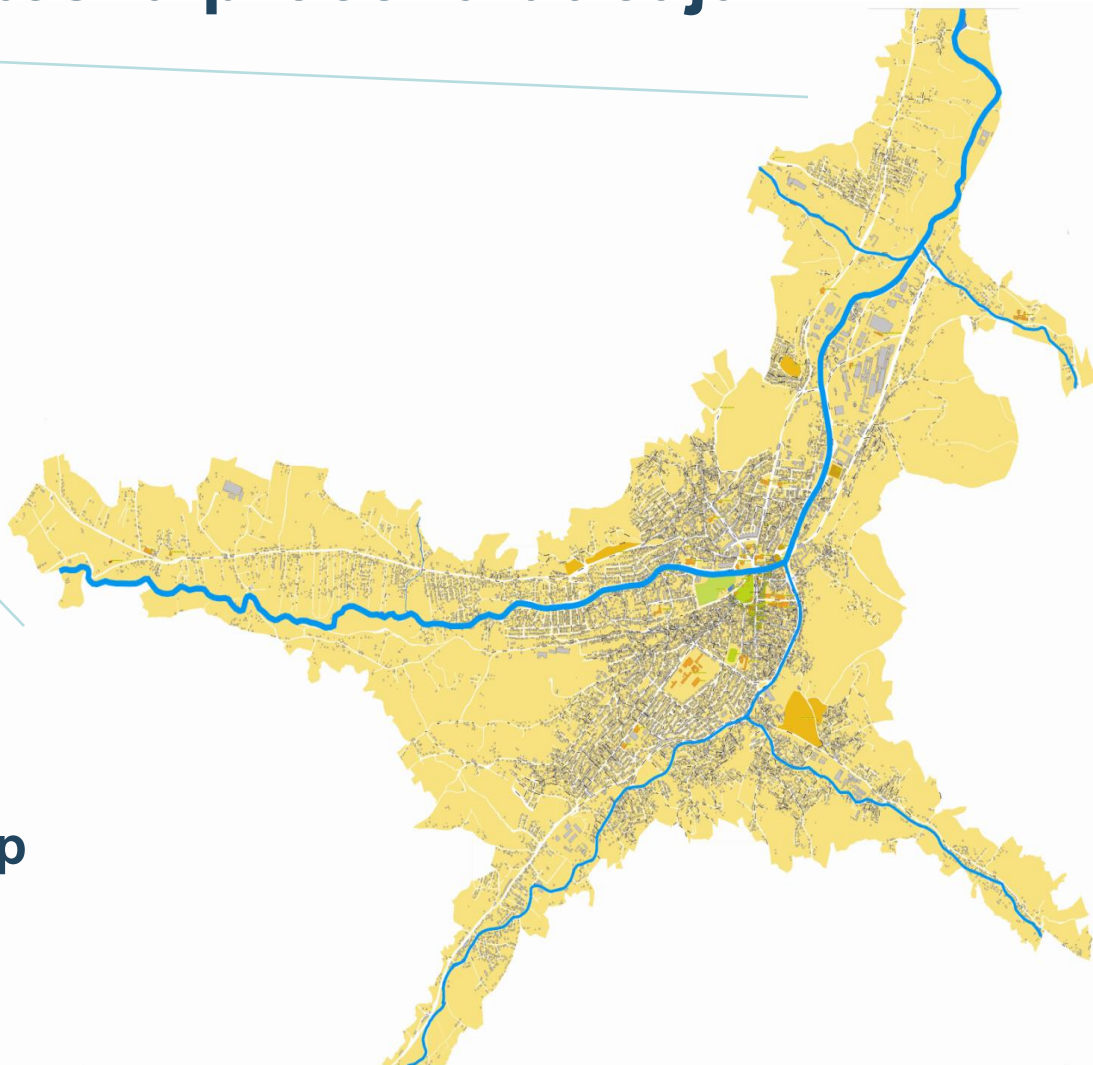
ROYAL HASKONING

VNG
Vereniging van
Beoerlender Gemeenten

Strateška procena uticaja

- Široki, strateški pristup

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

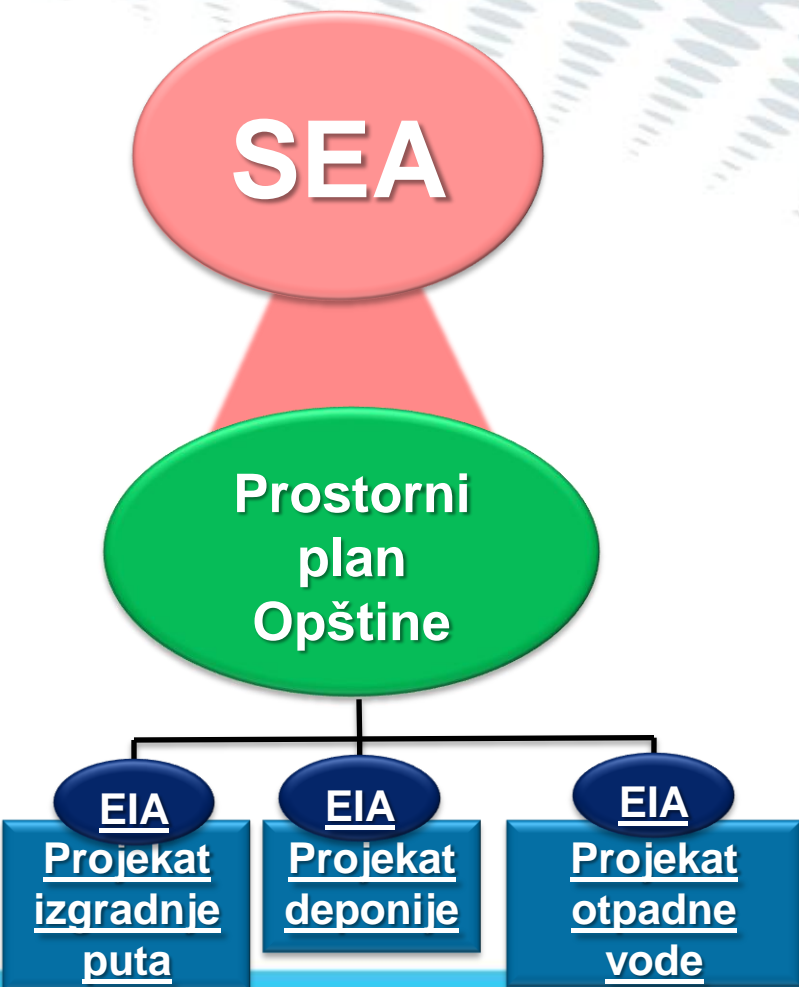
Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

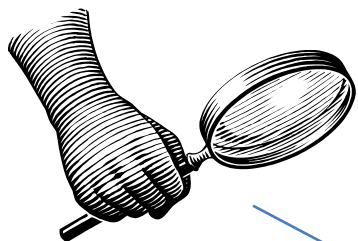
●●● Gradimo zajedno za budućnost

Zadaci strateške procene

- ✓ Da proveriti usklađenost sa strategijama ZŽS višeg reda?
- ✓ Da identifikuje osetljive zone na prostoru opštine i postavi ograničenja
- ✓ Da analizira različite alternative:
  - potencijalne lokacije za deponiju
  - potencijalne lokacije za PPOV
  - potencijalne mogućnosti za odlaganja mulja iz PPOV
  - potencijalne pravce širenja izvorišta
  - zone sanitarne zaštite
  - predviđene putne pravce (koridore)
- ✓ Da identifikuje uticaje planiranih aktivnosti
- ✓ Da predloži osnovne mere zaštite

EIA – procena uticaja projekta na životnu sredinu

- Fokus na projekat
- Na neposrednu okolinu

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

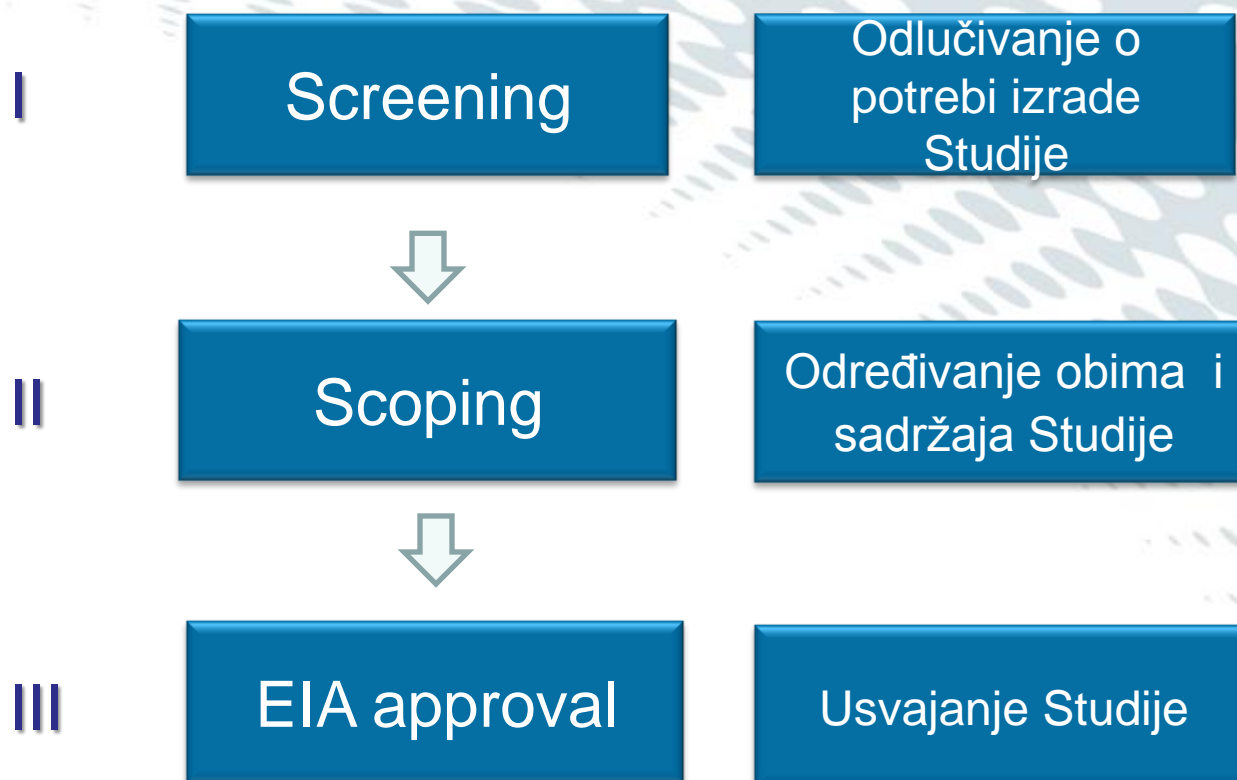
Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Postupak procene uticaja (EU i Srbija)

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

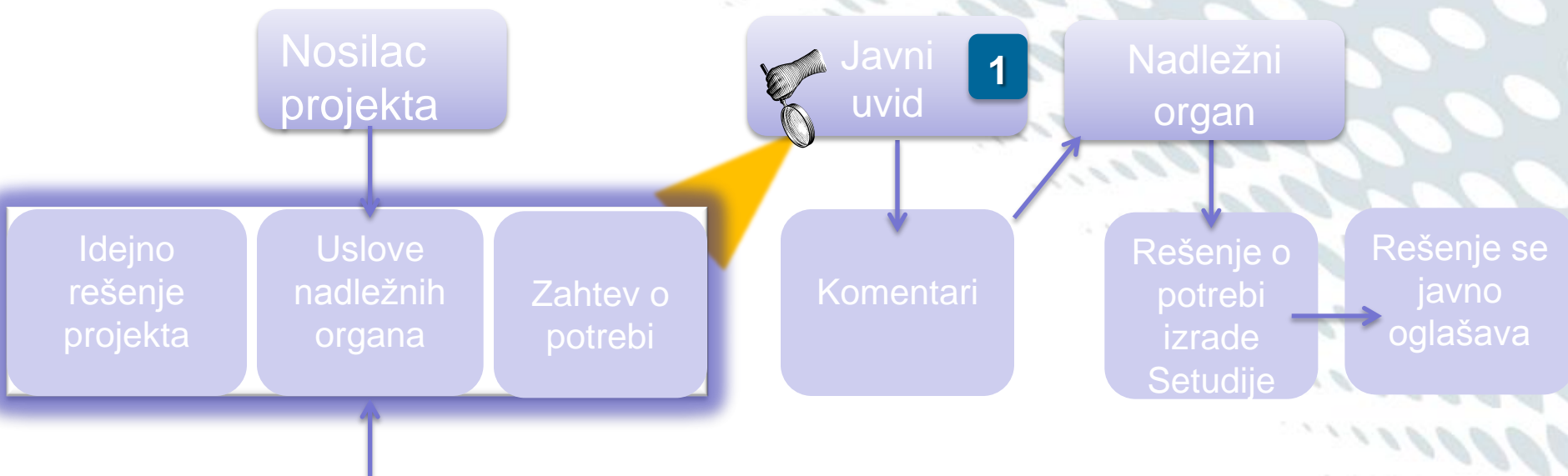
Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Odluka o potrebi izrade Studije

U ovoj fazi Nadležni organ donosi odluku
da li je za predmetni projekat potrebno
izraditi Studiju o proceni uticaja

15-33 dana

Uključujući Informaciju o Lokaciji!

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

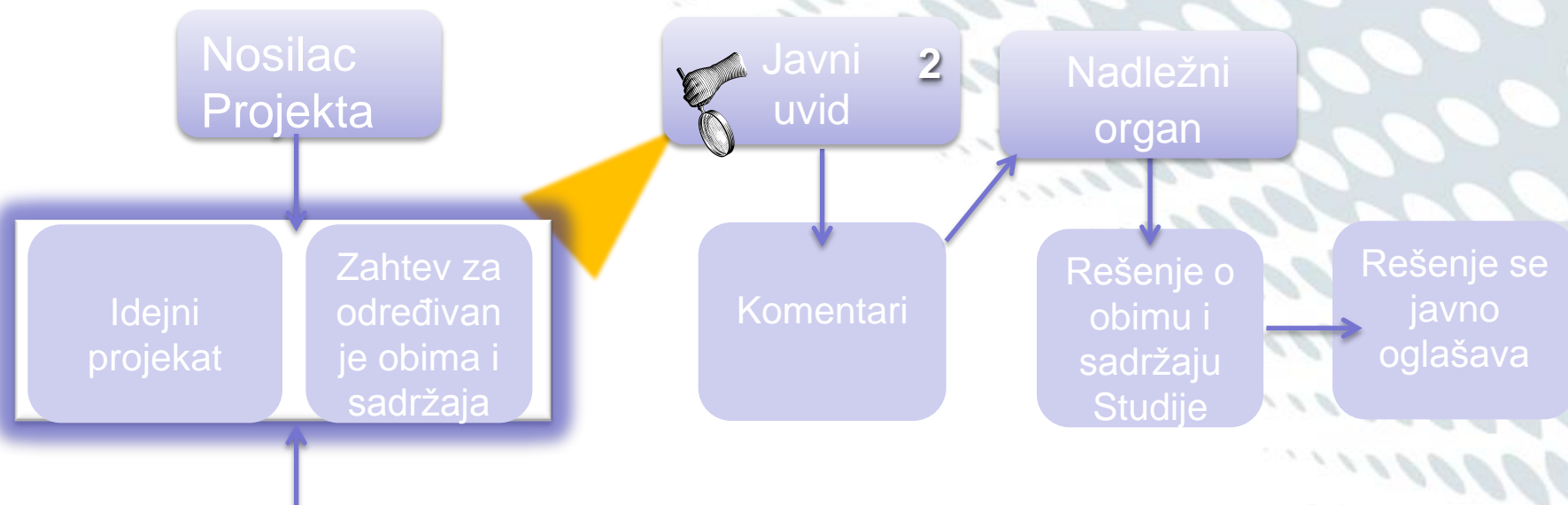
●●● Gradimo zajedno za budućnost

Određivanje obima i sadržaja Studije

**Suština ove faze je da se identikuju
najznačajniji potencijalni uticaji za dalju analizu
a da se eliminišu uticaji malog značaja**

38 dana

Uključujući Lokacijsku dozvolu!

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Usvajanje Studije

Suština ove faze je da se izvrši detaljna analiza značajnih uticaja na životnu sredinu i da se definišu mere kojima će se nastali uticaji ublažiti

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

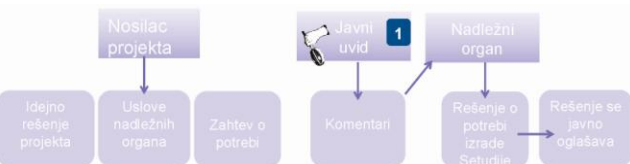
Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

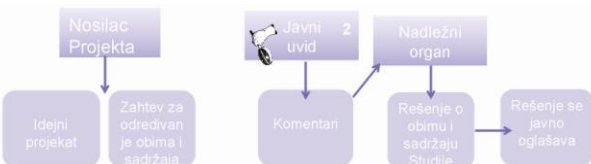
Trajanje postupka procene uticaja u Srbiji

FORMALNO: 135-220 dana

Odlučivanje o potrebi

Određivanje obima i sadržaja

Usvajanje Studije

U PRAKSI: retko kad manje od 1 godine

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

Trajanje postupka procene uticaja u EU

Member State	Screening	Scoping	Environmental Study	Public Consultation	Final Decision	Total
Austria ¹⁴				1.50		11.00*
Belgium	1.00	1.00	6.3 ¹⁵	1.00	3.00	12.30
Cyprus	1.00	1.00	6.00	1.00	1.50	10.50
Czech Republic	0.50	0.50	3.00	2.50	1.00	7.50
Denmark	3.00	1.00	12.00	2.00	3.00	21.00
Estonia	0.75	1.00	1.00	1.00	1.00	4.75
Finland	1.50	3.00	6.00	2.00	2.00	14.50
France		1.50		4.00	2.00	7.50
Germany		2.50	9.00	2.00		13.50
Greece	1.00	2.00	1.00	2.00	1.00	7.00
Ireland		0.43**				
Latvia	0.75	1.00	2.00	0.75	2.00	6.50
Malta	1.00	0.75	6.00	0.75	2.00	10.50
Poland***	1.00	1.00		0.75	2.00	
Slovakia	1.00	0.50	0.75	0.75	2.00	5.00
Spain****	3.00	3.00	18.00		3.00	27.00
United Kingdom	0.10	0.50	0.75			
Average duration for respondents (months)	1.20	1.29	5.46	1.57	1.96	11.325
				Sum of Average Duration by Stage		11.325 months

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Broj EIA postupaka u EU-27

- Godišnje se realizuje oko 16.000 EIA postupaka
- Postoji trend porasta broja EIA studija na godišnjem nivou
- Prisutne velike varijacije u broju EIA postupaka

1054

3867

1000

1548

4000

23

96

152

38

334

- Broj postupaka u korelaciji sa brojem stanovnika

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme

●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave

●●● Gradimo zajedno za budućnost

Očekivana skora unapređenja u primeni EIA/SEA u EU

- screening procedura
- analiza kumulativnih efekata
- analiza alternativa
- analiza efekata projekata na klimatske promene
- neharmonizovana praksa javnih konsultacija
- prekogranični projekti
- EIA i SEA
- EIA i biodiverzitet
- kvalitet podataka/studija

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

EIA i Banke (Finansijeri, Međunarodne finansijske institucije)

- Banke su razvile sopstvene visoke standarde za kontrolu projekata sa aspekta zaštite životne sredine
- Rizici od mogućeg negativnog uticaja teže nuli
- Sprovodi se redovna kontrola (audit procedura) u različitim fazama finansiranja projekta
- Angažuju se nezaavisni konsultanti koji kontrolišu proces

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

Osetljiva socio-ekonomska pitanja (1)

- Kakav će uticaj projekat ostvariti na lokalnu zajednicu ili šire društveno okruženje?
- Da li lokalna zajednica ili šire okruženje mogu uticati na projekat?
- Kako Nosilac projekta ublažava socio-ekonomske rizike do kojih njegov projekat može da dovede?
- Na koji način se vrši prisvajanje zemljišta za realizaciju projekta?

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

Osetljiva socio-ekonomska pitanja (2)

- Ima li raseljavanja? Kako je izvršeno?
- Da li je naknada pravedna?
- Kakva je percepcija lokalnog stanovništva prema projektu?
- Da li je Nosilac projekta u kontaktu sa ugroženim stanovništvom (javne konsultacije)?
- Kakvi su socio-ekonomski uslovi nakon realizacije projekta?

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

Primer: EBRD- izlazni dokumenti procene uticaja

**PLAN UKLJUČIVANJA
ZAINTERESOVANIH STRANA**

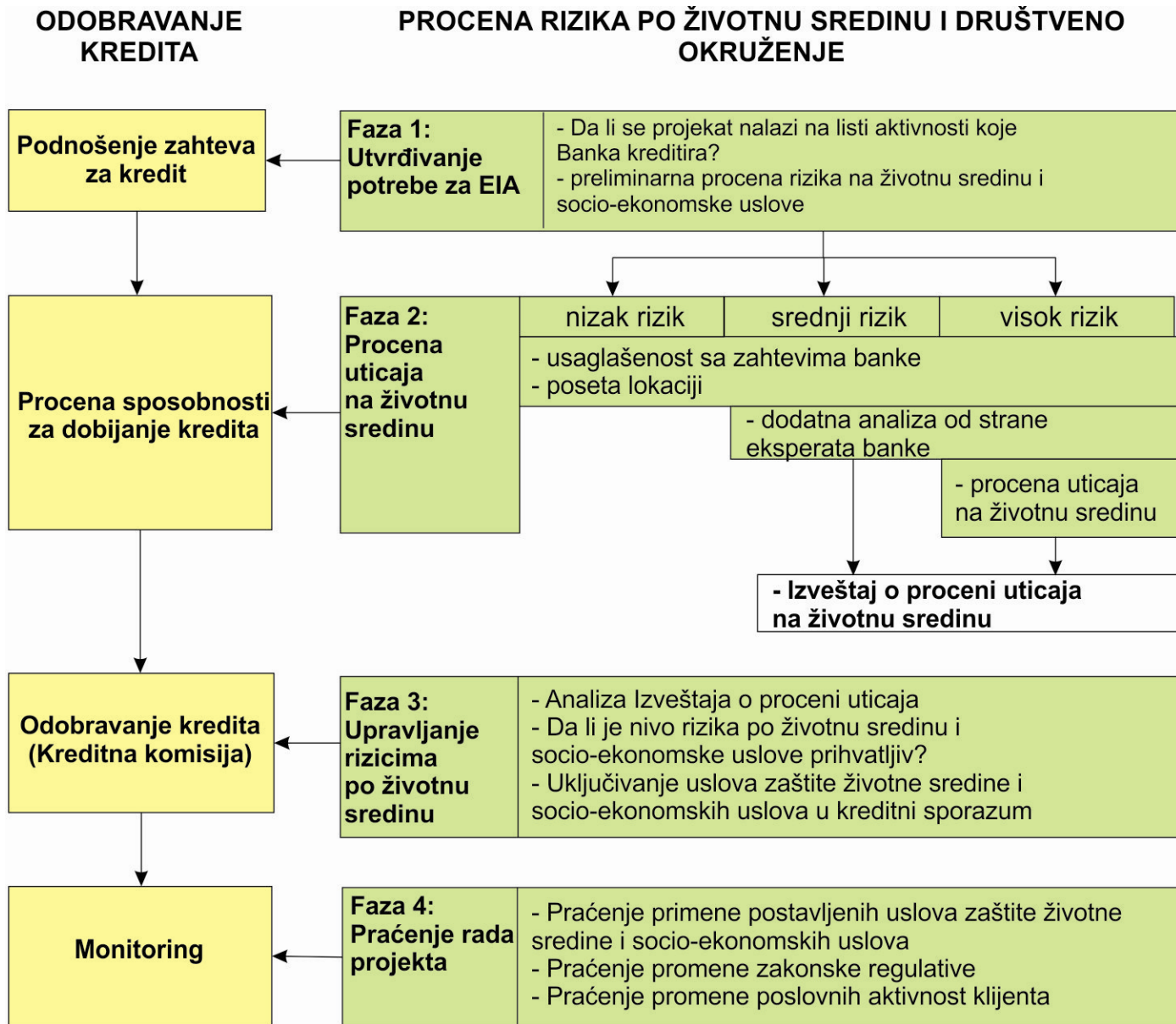
PLAN PRIMENE ZAŠTITNIH MERA

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM

PLAN MONITORINGA

PLAN RASELJAVANJA

EBRD- postupak kreditiranja

An EU funded project
Projekat finansira Evropska unija

Municipal Infrastructure Support Programme
●●● Building together for the future

Program podrške razvoju infrastrukture lokalne samouprave
●●● Gradimo zajedno za budućnost

Hvala!

Branislav Sekulović
Environmental / EIA expert, MISP
+381 63 25 79 66
bsekulovic@misp-serbia.rs
www.misp-serbia.rs